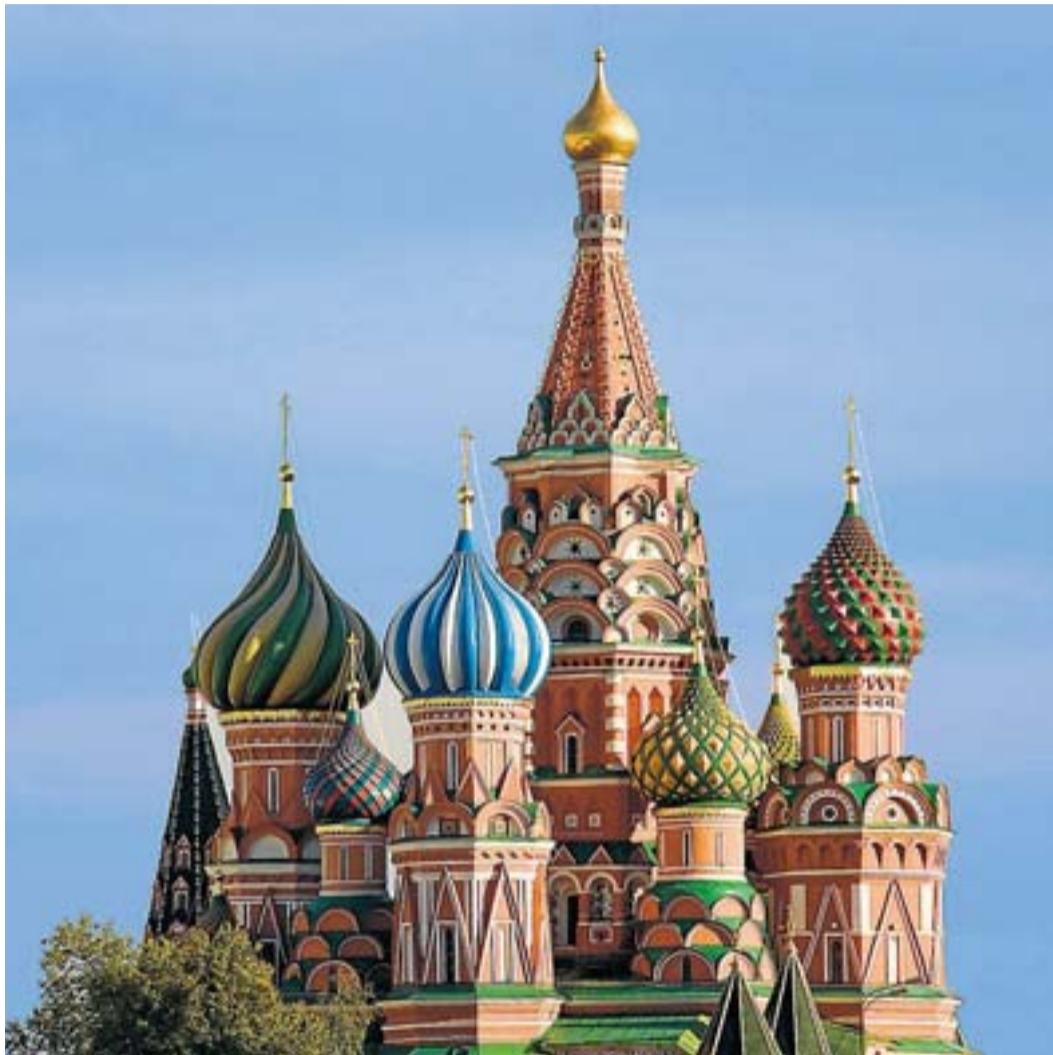

La Rússia d'abans: assassinats, caiguda i esplendor

GETTY IMAGES / SERGUEI KISHAN

JOAQUIM ARMENGOL

L'editorial catalana Alba ha emprat la celebració de l'Any Rus 2011 per treure alguns títols meravellosos i de gran classe. Penso en l'excel·lent *Memorias de antes del exilio (1887-1919)* del príncep Fèlix F. Iussúpov (1887-1967). És un llibre extraordinari, trasbalsador i que no s'oblida. La història d'una família de l'antiga Rússia relatada pel príncep, fill del comte Fèlix Sumarókov-Elston, governador de Moscou, i la princesa Zenaida N. Iussúpova, una de les dones més riques del món. Vides molt lligades a la cort imperial de Sant Petersburg, ja que Fèlix es va casar amb Irina A. Romànova, una neboda del tsar Nicolàs II. Són unes

memòries exemplars, divertides i terriblement colpidores, que tenen una sensacional gràcia interna, la de descriure amb naturalitat l'esfondrament d'un món pràcticament de ficció i somiat, un univers aristocràtic fet de palaus fastuosos que semblen museus, de tan farcits com estan de joies i obres d'art. És l'època del vell i majestuós Sant Petersburg, farcit d'una societat esnob que s'envanava de parlar sempre francès i pronunciar el rus amb accent estranger, una societat afectada i pomposa, culta, també irritant, capaç de fer-se rentar la roba a París o Londres. Les darreries d'una vida festiva i luxosa perquè apareixerà el diabòlic Rasputin i el colossal desastre de la revolució bolxevic.

La primera part és una celebració contínua, una delícia, on veiem el

jove príncep portant una vida fastuosa, innocent i desenfrenada, en la qual no hi falten tampoc alguns estranys episodis d'aparicions i misticisme, tan lligats a la seva existència. Fèlix narra les seves divertides tendències homosexuals i de transvestisme (era la seva forma de divertir-se), ajudat pel seu germà Nikolai (mort en duel als 25 anys), quan usava les robes i joies de la seva mare per perpetrar escandaloses travessies i aventures nocturnes per Sant Petersburg. Fins i tot el rei Eduard d'Anglaterra va arribar a insinuar-se-li mentre cantava disfressat en un establiment. La veritat és que el jove príncep era un jugador irreprimitable, amb un imaginari i sensibilitat desafortats. Però si per alguna cosa és cèlebre Fèlix Iussúpov és per haver escrit *El final de Rasputin* (Nevsky, 2010), on explica com assassina el sàtir místic. El relat de la mort de Rasputin, aquí rememorat esplèndidament, produeix una fortíssima impressió de tan delirant i grotesc com és. Imagineu-vos un cadàver diabòlic, amb un tret al cor, que es nega a morir i s'aixeca de nou, arrossegant-se per les escales i que acaba fugint pel jardí fins que... La veritat és que a la segona part tot és extremament colpidor i emocionant. L'esplendor d'abans va escolant-se de mica en mica i surten a la llum els episodis més crus imaginables, especialment l'humiliant assassinat del tsar i la família imperial. És el desplegament criminal i sanguinari de la crua revolució soviètica: esmicolar palaus, destrossar obres d'art, anihilar l'aristocràcia i assassinar afins.

Mai no havia llegit una crònica sobre la fi d'una època tan fascinant i enlluernadora, ni tampoc d'un gosat tan explícit i clarividenc. Fèlix Iussúpov va ser un home profundament hedonista, complex, ple de contrastos i matisos, però d'un incomparable magnetisme i sensibilitat. De la seva immensa fortuna només va endur-se'n a l'exili (París) un milió de dòlars en joies, i dues pintures de Rembrandt. Proscrit i pobre, la seva generositat amb els exiliats russos encara és avui llegendària. En fi, un llibre, una vida, impressionants. ♦♦

MEMORIAS DE ANTES DEL EXILIO
FELIX F. YUSÚPOV
TRADUCCIÓ D'ISABEL GONZÁLEZ GALLART
ALBA
472 PÀG./26€

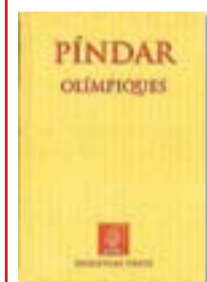
ELS CLÀSSICS

Elogis olímpics

JORDI NOPCA

El turista que avui arriba a Siracusa es troba amb una ciutat petita i acalorada on sovintegen els venedors de fruita a l'engròs, que es col·loquen en cruïlles poc netes per vendre els productes que ells mateixos cultiven –i a uns preus quasi increïbles–. Un cop superada la patacada inicial, el turista comença a buscar els vestigis antics que recomanen les guies. Amb una mica de sort, després de la passejada inexorable per la *isola di Ortigia* (on comprovarà que els aborígens siracusencs saben passar-s'ho bé, fent capbussons al costat de les seves barques, que emanen música *techno* a un volum important), el turista arribarà al teatre grec i farà una passejada per les ruïnes, encara capaces de transmetre alguna reminiscència hel·lènica. Siracusa va ser, juntament amb Akragas (Agrigent), l'assentament grec més important des de la seva fundació, l'any 734 aC, i fins que més de cinc-cents anys més tard passés a formar part de l'Imperi Romà.

El poeta Píndar (522/518 aC – 455/438 aC) va dedicar la primera de les catorze *Olimpiques* a Hieró I, tirà de la ciutat i guanyador de diversos premis en uns quants Jocs Olímpics. Píndar desitja la victòria a Hieró a la cursa de quadrigues, la més difícil i prestigiosa. Entre elogi i elogi, aconsegueix algun vers fascinant: "Se'm fa difícil d'anomenar / antropòfag un déu feliç, sigui el que sigui; me n'estic". ♦♦

OLÍMPIQUES
PÍNDAR
FUNDACIÓ BERNAT METGE
TRADUCCIÓ DE MANUEL BALASCH
152 PÀG./9,95€
(DIUMENGE, AMB LARA)

L'APARADOR

JORDI NOPCA

FICCIÓ

En el cor de la nit
I.D. YALOM I R.L. BRENT
Trad. Laura Baena
Edicions de 1984

Robert L. Brent s'acosta a Irving D. Yalom durant la 50a reunió commemorativa d'exalumnes de la Facultat de Medicina de Washington i li demana per parlar. Aquest és l'inici d'un text breu però impactant sobre el record de la seva adolescència a Hongria durant l'Holocaust. Yalom, metge i escriptor nord-americà, era inèdit fins ara en català. *En el cor de la nit* desenterra la repressió i fa memòria d'anys difícils al mateix temps que elogia l'amistat.

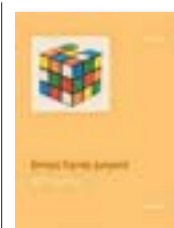
INFANTIL

La tieta Adela a Venècia
NÚRIA PRADAS
Baula

La tieta Adela és el personatge més conegut de Núria Pradas. Per a la quarta novel·la de la sèrie, Pradas s'ha emportat Adela cap al Carnaval de Venècia. Dona de presència explosiva, Adela protagonitza un enfilall de situacions divertides en la dinàmica de l'embolica que fa fort. Fins ara, la tieta Adela ha aconseguit superar aventures compromeses a Nova York i Sevilla. Se'n sortirà també a la Serenissima, entre gòndoles i ciutadans emmascarats?

POESIA

Blitzkrieg
ERNEST FARRÉS
Meteora

Aquest 2011, Ernest Farrés ha publicat dos llibres de poesia: *Blitzkrieg* se suma a *Els efectes imprevisibles dels camps magnètics* (LaBreu), a la cada vegada més recomanable col·lecció Mitilene, que ja compta al seu catàleg amb autors com Màrius Sampere, Carles Duarte, Ricard Creus, Susanna Rafart i Antoni Clapés. A *Blitzkrieg* Farrés eixampla el vers per parlar d'amors complexos, per fer memòria i analitzar els dos Miquel Martí i Pol.